
Rapportage indirecte
subsidiëring in de gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Managementsamenvatting

Deze rapportage onderzoek is een uitwerking van het amendement van de raad waarin werd gevraagd naar meer inzicht in de indirecte subsidies. Dit onderzoek is gebaseerd op de werkelijke cijfers over 2015 en is beperkt naar de indirecte subsidies bij accommodaties.

Een belangrijke constatering is dat de door het niet-kostendekkend verhuren van de sportaccommodaties de indirecte subsidie aan de sportverenigingen fors is, zeker in vergelijking met de directe subsidies. Het totaal aan indirecte subsidies in 2015 voor de sportverenigingen is ongeveer € 300.000, de directe subsidies bedragen circa € 10.000.

Daarnaast blijkt dat de kostendekkendheid van de buitensportaccommodaties lager ligt dan de kostendekkendheid van de binnensportaccommodaties met respectievelijk 25% en 46%.

Uitgesplitst naar sportvereniging blijkt dat de basketbalvereniging de hoogste huurlasten heeft. Zij betaalde in 2015 totaal ruim € 29.000 aan huur voor het gebruik van de beide sporthallen. De voetbalvereniging betaalde voor het gebruik van de voetbalvelden in 2015 totaal ruim € 15.000. In absolute bedragen ontvangt de voetbalvereniging het meeste indirecte subsidie, per HG-lid ontvangt de basketbalvereniging het meest.

Uit het overleg met de sportverenigingen is naar voren gekomen dat de verenigingen de verschillen in indirecte subsidie en de verschillen in kostendekkendheid van de accommodaties accepteren. De sporten verschillen nu eenmaal op vele aspecten en het niet mogelijk om dit volledig gelijk te trekken. Zo zijn er verschillen in mogelijkheden om zelf inkomsten te genereren (sponsors, kantine), verschillen in het aantal uren dat per team wordt getraind en verschillen in het aantal personen dat tegelijkertijd gebruik maakt van een accommodatie (bijv. een basketbalteam heeft meer ruimte nodig dan een volleybalteam).

Ondanks de verschillen in kosten waarmee de verenigingen worden geconfronteerd, zijn de verenigingen in staat de contributie voor een jeugdlid op een min of meer vergelijkbaar niveau te hebben van € 110 - € 120 per jaar.

De sportverenigingen hebben aangegeven mee te willen denken in mogelijkheden om kosten te besparen. Als dit kan worden gerealiseerd, is dit gunstig voor de kostendekkendheid. Na de zomervakantie zal deze aanbeveling samen met de sportverenigingen worden uitgewerkt.

Inhoud

Inhoud

Managementsamenvatting	3
Inhoud.....	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Doelstelling onderzoek.....	7
1.3 Reikwijdte onderzoek	7
1.4 Leeswijzer	8
2. Onderzoeksopzet	9
3. Subsidies	10
3.1 Inleiding.....	10
3.2 Directe subsidies.....	10
3.3 Indirecte subsidies	10
4. Resultaten van het onderzoek.....	11
4.1 Inleiding.....	11
4.2 Sportaccommodaties, indirecte subsidies en kostendekkendheid	11
4.3 Sportverenigingen; directe en indirecte subsidies	14
4.3 Overige accommodaties: maatschappelijk vastgoed	16
5. Conclusies en aanbevelingen.....	18
5.1 Conclusies	18
5.2 Aanbeveling	19
Literatuur	20
Bijlage 1 Overzicht subsidieverlening 2015	21
Bijlage 2 Berekeningen indirecte subsidie	24
Bijlage 3 Overzicht aanwezige sportverenigingen	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het onderwerp “indirecte subsidies” speelt al geruime tijd in onze gemeente. In 2012 is een eerste verkenning gedaan naar de indirecte subsidies en is de raad hierover geïnformeerd (HG 14727). Vervolgens is dit onderwerp ook aan de orde gekomen bij de behandeling van het voorstel om te bezuinigen op de subsidieverlening (raad 27 juni 2013). Tijdens deze behandeling is een amendement aangenomen waarin werd gevraagd om meer inzicht in de indirecte subsidies om zo een evenwichtige bezuiniging te kunnen realiseren. In dit amendement is ook een link gelegd met de nieuw op te stellen subsidieverordening. De raad heeft op 25 september 2014 de startnotitie voor een herziening van het subsidiebeleid vastgesteld (HG 20594).

1.2 Doelstelling onderzoek

Het doel van dit onderzoek is meer inzicht te geven in de omvang van de indirecte subsidies en de verdeling hiervan over de verschillende accommodaties en sportverenigingen. Met dit onderzoek wordt voldaan aan de wens van de gemeenteraad meer inzicht te hebben in de omvang in de indirecte subsidies.

1.3 Reikwijdte onderzoek

In 2012 is al een eerste verkenning uitgevoerd naar de indirecte subsidies (HG 14727). In de rapportage van oktober 2012 zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen waarbij mogelijk sprake kan zijn van indirecte subsidiëring:

1. Accommodaties: geen kostendekkende huur berekenen.
2. Gronden: uitgifte onder marktprijs, huur / erfpacht lager dan marktprijs.
3. Faciliteren: meewerken aan bijv. bestemmingsplanwijziging ten gunste van derden.
4. Garanties en leningen: verlenen van garanties / leningen onder gunstiger voorwaarden dan banken.
5. Gederfde inkomsten: derden innen gelden die de gemeente had kunnen innen.
6. Evenementen: gemeente helpt mee of verstrekt materialen (dranghekken) zonder hiervoor een vergoeding te vragen.

In de raadsvergadering in 2012, waar de eerste verkenning naar de indirecte subsidies is besproken, is door de raad aangegeven dat nader onderzoek vooral gewenst is ten aanzien van de accommodaties. De overige onderwerpen komen of niet voor (gronden worden niet onder marktprijs uitgegeven) of de omvang is maar heel beperkt (zoals verstrekken van materiaal bij evenementen). Deze onderwerpen komen daarom in deze rapportage niet aan bod.

Dit onderzoek is gebaseerd op de werkelijke cijfers over 2015. De gegevens hebben dus betrekking op één jaar. Het is dan ook mogelijk dat cijfers over een ander jaar een andere omvang van de indirecte subsidie laten zien. Het geeft desondanks wel een goed inzicht in de verhouding tussen de hoogte van indirecte subsidie die de (sport)verenigingen ontvangen.

De sportaccommodaties die in dit onderzoek zijn betrokken zijn de volgende gemeentelijke accommodaties: de sporthallen Appelgaard en De Wielewaal, de sportvelden en het zwembad. Het gymnastieklokaal in Boven-Hardinxveld is niet meegenomen omdat dit gymlokaal inmiddels is vervangen door een nieuwe sporthal. Het is mogelijk dat door de nieuwe hal in Boven-Hardinxveld de bezetting van de andere hallen terugloopt en daardoor de kostendekkendheid wijzigt. De nu berekende hoogte van de indirecte subsidie kan dan anders uitpakken. Gegevens hierover zijn nu nog niet bekend.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt in het kort de opzet van dit onderzoek toegelicht. Vervolgens wordt ingegaan op de bestaande wijze van (directe) subsidiëring. In het vierde hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Het laatste hoofdstuk bevat de conclusies en de aanbevelingen.

2. Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar de indirecte subsidies kent de volgende stappen:

1. Voorbereiden onderzoek
In deze fase van het onderzoek is gekeken naar hetgeen al onderzocht en bekend is over indirecte subsidiëring. In 2012 is een startnotitie opgesteld over indirecte subsidies (HG 14727). Ook door andere gemeenten is onderzoek gedaan naar indirecte subsidies, bijvoorbeeld in Huizen (2011) en in Papendrecht (2007). De wijze waarop door de gemeente Papendrecht de indirecte subsidies zijn berekend, heeft als basis gediend voor de wijze van berekening van de indirecte subsidies in deze rapportage.
2. Beschrijving huidig subsidiebeleid en indirecte subsidies.
Er is een groot aantal instellingen dat een vorm van subsidie krijgt van de gemeente. De basis hiervoor is de Algemene subsidieverordening (Asv). In hoofdstuk 3 wordt hier kort op ingegaan.
3. Analyse gegevens.
Aan de hand van gegevens uit de financiële administratie over het jaar 2015 en de gegevens over de bezetting en gebruik van de sportaccommodaties (Recreatex) zijn berekeningen gemaakt om zo de hoogte van de indirecte subsidie te berekenen en de kostendekkendheid. Daarnaast zijn gegevens over ledenaantallen gebruikt die de sportverenigingen aanleveren bij de aanvraag voor hun (directe) subsidie.
4. Overleg sportverenigingen
De voorgaande stappen hebben geleid tot een concept-rapportage. Deze rapportage is toegestuurd aan de sportverenigingen. Vervolgens zijn de verenigingen uitgenodigd om over de uitkomsten van gedachten te wisselen. Daarna is de rapportage ge complementeerd met de aanbevelingen.

3. Subsidies

3.1 Inleiding

Gemeenten bieden organisaties financiële ondersteuning in de vorm van subsidies. De wettelijke grondslag hiervoor is te vinden in art 4.21 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Nadere uitwerking voor het verstrekken van subsidies is vastgelegd in de Algemene subsidieverordening (Asv) die in 2010 door de raad is vastgesteld.

3.2 Directe subsidies

De verschillende soorten subsidies die worden verstrekt in onze gemeente zijn vastgelegd in de Asv (artikel 9). Hierin zijn de volgende soorten subsidie benoemd:

- a. Productsubsidie: een structurele subsidie waarbij een professionele instelling een subsidiebedrag krijgt om een tevoren overeengekomen takenpakket uit te voeren.
- b. Activiteitsubsidie: een structurele subsidie om activiteiten van gelijke aard en doelstelling die jaren achtereen terugkeren in het activiteitenplan van een vrijwilligersorganisatie uit te voeren.
- c. Waarderingsubsidie: een incidentele subsidie die gericht is op het mee ondersteunen van de activiteiten van een vrijwilligersorganisatie, zonder het stellen van prestatieverplichtingen. De subsidie wordt maximaal 2 jaar verstrekt.

Via de subsidieverlening wordt hiervan ruim € 1,5 miljoen verstrekt aan (directe) subsidies aan diverse verenigingen (zie bijlage 1).

3.3 Indirecte subsidies

Behalve directe subsidies voor activiteiten of organisaties, is het ook mogelijk dat activiteiten of organisatie indirect worden gesubsidieerd.

Indirecte subsidiëring kan worden gedefinieerd als een levering van goederen en/of diensten door de gemeente Hardinxveld-Giessendam aan organisaties en individuen, die niet inbegrepen zijn in een directe subsidie en die niet in rekening worden gebracht. Voorbeelden hiervan zijn het vragen van een lagere huur dan een kostendeckende vergoeding voor het gebruik van (sport)accommodaties of inzet van gemeentepersoneel (bij evenementen) die niet in rekening worden gebracht.

4. Resultaten van het onderzoek

4.1 Inleiding

Zoals in het vorige hoofdstuk al is toegelicht, is dit onderzoek gericht op de gemeentelijke accommodaties. De accommodaties zijn te onderverdelen in de sportaccommodaties en overige gemeentelijke gebouwen. In dit hoofdstuk worden de financiële gegevens over het jaar 2015 van deze accommodaties geanalyseerd om tot een berekening te komen van de indirecte subsidies.

4.2 Sportaccommodaties, indirecte subsidies en kostendekkendheid

In Hardinxveld-Giessendam kennen we de volgende gemeentelijke sportaccommodaties:

- Sporthallen: Appelgaard en De Wielewaal
- Gymnastieklokaal in Boven-Hardinxveld
- Sportvelden: voetbalvelden en korfbalvelden.
- Zwembad De Duikelaar

Het gymlokaal in Boven Hardinxveld was oorspronkelijk in bezit van de gemeente, maar is in 2016 vervangen door een nieuwe sportaccommodatie die wordt geëxploiteerd door de Stichting Sportvoorzieningen Boven-Hardinxveld. De gegevens van het gymlokaal zijn daardoor niet meer relevant voor dit onderzoek en daarom niet meegenomen in dit onderzoek.

Accommodaties die niet in gemeentelijk bezit zijn zoals het tennispark, de accommodaties van de watersportvereniging De Snap en de gymnastiekvereniging OKK zijn in dit onderzoek niet meegenomen. Van deze accommodaties is geen inzicht in gebruik van de accommodaties en de daarmee samenhangende kosten en opbrengsten.

De gemeente maakt ook geen kosten voor deze accommodaties. Wel zijn er met de tennis- en de watersportvereniging afspraken gemaakt over de betaling van erfpacht. Deze verenigingen betalen jaarlijks een erfpacht van ruim € 2.000 respectievelijk € 4.340.

De lasten en baten van de overige sportaccommodaties komen in het hiernavolgende per soort accommodatie aan bod. Uit deze gegevens kan de indirecte subsidie per accommodatie worden afgeleid en kan het kostendekkendheidspercentage worden berekend. Vervolgens wordt de indirecte subsidie berekend, zowel per vereniging als per lid.

4.2.1 Lasten en baten sportaccommodaties 2015

Sporthal De Wielewaal

In het volgende overzicht zijn de lasten en baten (2015) voor de Sporthal De Wielewaal opgenomen.

Lasten en baten sporthal De Wielewaal 2015 (werkelijk)					
lasten			baten		
Salarissen (50%)	€	73.825	*	Huren sportverenigingen	€ 73.697
overige vergoedingen (50%)	€	2.184	*	Zaalvoetbal De Wieling	€ 10.376
Inhuur personeel van derden (50%)	€	5.704	*	Badminton Network	€ 8.857
Elektra- en gas en waterverbruik	€	46.868		gemeente, volley- en voetbal	€ 2.939
Duurzame goederen	€	9.088		basketbal rivertrotters	€ 20.842
Belastingen (o.a. eigen objecten)	€	7.553		volleybal OKK'70	€ 5.194
Uitbesteed werk en advieskosten	€	5.205		korfbal Vriendenschaar	€ 8.783
Schoonmaakonderhoud	€	21.022		korfbal HKC	€ 4.394
div personele lasten	€	1.927		combi HKC/Vriendenschaar	€ 2.883
Kapitaallasten	€	55.926		VV Hardinxveld	€ 1.000
verzekeringen en overige lasten	€	3.772		Muziek EMS	€ 1.106
Aandeel Kpl ORS binnen en buitendienst	€	18.094		ST Welzijn Servanda	€ 4.173
onderhoud materiaal en machines	€	19.326		overigen	€ 3.149
dotatie voorziening	€	17.985			
				Huren (basisonderwijs)	€ 36.405
				pachten	€ 13.120
				vergoeding elektriciteit	€ 3.021
totaal lasten De Wielewaal	€	288.479		totaal baten De Wielewaal	€ 126.242
saldo lasten en baten (nadelig)	€	162.236		Kostendekkendheid	44%

* in de financiële administratie staan deze lasten volledig bij De Wielewaal. In deze overzichten fifty-fifty verdeeld over de beide hallen.

Tabel 1: lasten en baten sporthal De Wielewaal

Het basisonderwijs huurt de hal voor het bewegingsonderwijs (gymnastiek). De hoogte van de door het onderwijs te betalen vergoeding wordt door het ministerie van Onderwijs vastgesteld (normvergoedingen); de gemeente heeft geen invloed op de hoogte op deze vergoeding. Het aandeel van de sportverenigingen in de baten is voor De Wielewaal aanzienlijk; zij zorgen samen voor bijna 70% van de inkomsten. Van de sportverenigingen is de basketbalvereniging de vereniging met de hoogste huurkosten. Behalve huurbaten heeft de Wielewaal ook inkomsten uit pacht van de kantine.

Het verschil tussen de lasten en baten, het negatieve saldo van € 162.236 komt ten laste van de gemeente en kan worden gezien als een indirecte subsidie.

Sporthal Appelgaard

Voor de sporthal Appelgaard zijn de lasten en baten over het jaar 2015 als volgt:

Lasten en baten sporthal Appelgaard 2015 (werkelijk)					
lasten			baten		
Salarissen (50%)	€	73.825	*	Huren sportverenigingen	€ 45.902
overige vergoedingen (50%)	€	2.184	*	tafeltennis	€ 5.002
Inhuur personeel van derden (50%)	€	5.704	*	basketbal rivertrotters	€ 8.575
Elektra, gas- en waterverbruik	€	23.083		korfbal Vriendenschaar	€ 10.911
Duurzame goederen	€	3.880		korfbal HKC	€ 7.665
Belastingen (o.a. eigen objecten)	€	8.142		volleybal OKK	€ 13.197
Uitbestede werkzaamheden	€	3.856		overig	€ 552
Schoonmaakonderhoud	€	36.446			
Kapitaallasten	€	36.716			
verzekeringen en overige lasten	€	4.389		Huren (basisonderwijs)	€ 6.600
Aandeel Kpl ORS binnen en buitendienst	€	8.589		Huren (voortgezet onderwijs)	€ 57.861
onderhoud materiaal en machines	€	19.342			
dotatie voorziening	€	6.176			
Totaal lasten Appelgaard	€	232.332		Totaal baten Appelgaard	€ 110.363
saldo lasten en baten (nadelig)	€	121.969		Kostendekkendheid	48%

* in de financiële administratie staan deze lasten volledig bij De Wielewaal. In deze overzichten fifty-fifty verdeeld over de beide hallen.

Tabel 2: lasten en baten sporthal Appelgaard

Sporthal Appelgaard heeft in vergelijking met De Wielewaal meer inkomsten uit bewegingsonderwijs, vooral van het voortgezet onderwijs. Bij deze hal is het aandeel van de sportverenigingen in de inkomsten circa 40%. De volleybalvereniging OKK is van de sportverenigingen de vereniging die veel gebruik maakt van de hal en een groot aandeel in de huur heeft.

Appelgaard heeft in tegenstelling tot De Wielewaal geen inkomsten uit pacht. Het verschil tussen de lasten en baten, het negatieve saldo van € 121.969 komt ten laste van de gemeente en kan worden gezien als een indirecte subsidie.

Sportvelden

De voetbalvereniging VV Hardinxveld maakt gebruik van het sportpark aan de Sluisweg. Dit park bestaat uit 5 wedstrijd velden en 1 trainingsveld. Alle voetbalvelden zijn van natuurgras. In 2015 was de huurprijs voor één voetbalveld € 2.598 per jaar.

In Hardinxveld-Giessendam zijn twee korfbalverenigingen: Vriendenschaar en HKC. Beide verenigingen hebben twee kunstgraskorfbalvelden. De huurprijs voor één korfbalveld was in 2015 € 3.542 per jaar.

Voor de sportvelden voor de korfbalverenigingen en voor de voetbalvereniging zijn de lasten en baten als volgt:

lasten en baten sportvelden 2015 (werkelijk)					
lasten sportvelden, uitgesplitst naar vereniging			baten sportvelden		
				huren	€ 29.481
	lasten sportvelden VV Hardinxveld	€ 94.760		VV Hardinxveld	€ 15.313
	lasten korfbalvelden HKC	€ 20.608		Korfbal HKC	€ 7.084
	lasten korfbalvelden Vriendenschaar	€ 20.608		Korfbal Vriendenschaar	€ 7.084
				retributies	€ 3.839
				VV Hardinxveld	€ 2.720
				Korfbal HKC	€ 924
				Korfbal Vriendenschaar	€ 195
	totaal lasten sportvelden	€ 135.977		totale baten sportvelden	€ 33.320
	Saldo lasten en baten (nadelig)	€ 102.656		kostendekkendheid voetbalvelden	19%
				kostendekkendheid korfbalvelden	37%

Tabel 3: lasten en baten sportvelden

De lasten van de voetbalvelden bestaan vooral uit doorbelaste uren van de buitendienst (€ 53.000) en uitbestede onderhoudswerkzaamheden (€ 16.500). De belangrijkste lasten van de korfbalvelden de kapitaallasten van € 18.500 (i.v.m. aanleg kunstgrasvelden), uitbestede werkzaamheden (€ 9.600) en doorbelaste uren buitendienst (€ 8.600).

Het verschil tussen de lasten en baten, het negatieve saldo van € 102.656 komt ten laste van de gemeente en kan worden gezien als een indirecte subsidie. Voor de voetbalvelden en korfbal gezamenlijk is dit een kostendekkendheid van 25%.

Zwembad

lasten en baten zwembad 2015				
lasten zwembad		baten zwembad		
Salarissen en overige pers. Lasten	€ 345.496	Huren		€ 26.774
Overige personele vergoedingen	€ 8.134	Z.V.H.	€ 10.120	
Inhuur personeel van derden	€ 7.518	H.G.R.B.	€ 12.644	
Elektra, gas en waterverbruik	€ 73.157	St. Welzijn Servanda	€ 266	
Duurzame goederen	€ 10.459	Biesboschzwemmers	€ 2.834	
Belastingen (o.a. eigen objecten)	€ 14.235	diversen	€ 910	
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	€ 3.156		€ 26.774	
NW Representatiekosten	€ 3.792			
Consumpties	€ 3.709	Pachten		€ 314
Chemicaliën + schoonmaakspullen	€ 8.914	Andere inkomsten		€ 5.868
Uitbestede werkzaamheden	€ 8.952	Recreatief binnenzwemmen		€ 40.045
Schoonmaakonderhoud	€ 27.287	Groepslessen en groepsactiviteiten		€ 19.357
Overige lasten	€ 6.975	Zweminstructie		€ 221.476
Kapitaallasten	€ 21.724	Opbrengst verkopen consumpties		€ 8.125
dotatie voorziening	€ 3.778			
onderhoud materiaal en machines	€ 44.185			
Aandeel Kpl ORS binnen en buitendienst	€ 24.811			
Totaal lasten zwembad	€ 616.282	Totaal baten zwembad		€ 321.960
Saldo lasten en baten (nadellig)	€ 294.322	Kostendekkendheid		52%

Tabel 4: lasten en baten zwembad

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, zijn de salarissen de grootste kostenpost. Het grootste deel van de inkomsten komt van de opbrengsten van de zwemlessen. De kostendekkendheid is nu 52%, en is de laatste jaren al fors verbeterd door verschillende maatregelen, zowel door kostenbesparingen als verhoging van de inkomsten. In 2010 was de kostendekkendheid 38% en was er een exploitatietekort van circa € 462.000.

4.2.1 Kostendekkendheid sportaccommodaties in vergelijking met andere gemeenten

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat in onze gemeente de kostendekkendheid van de buitensportaccommodaties lager ligt dan de kostendekkendheid van de binnensportaccommodaties. Een totaal landelijk beeld is er niet, maar uit diverse onderzoeken bij andere gemeenten naar kostendekkendheid van de sportaccommodaties wordt het beeld bevestigd dat de kostendekkendheid van de buitensportaccommodaties lager is dan de binnensportaccommodaties¹. In veel gemeenten zijn de huren van de accommodaties historisch gegroeid en niet gebaseerd op de werkelijke kosten. De huren worden jaarlijks geïndexeerd, maar het verschil tussen de buitensportaccommodaties en de binnensportaccommodaties blijft dan bestaan.

4.3 Sportverenigingen; directe en indirecte subsidies

Om inzicht te krijgen in de indirecte subsidies is per accommodatie eerst bepaald wat de kostendekkende huur per accommodatie is. Dit is berekend door de totale lasten minus baten uit pacht en andere niet-huurinkomsten af te zetten tegen het aantal verhuurde uren. Voor de sporthallen zijn de verhuurde uren omgerekend naar een tijdvak voor een 1/3 hal. Een sporthal kan namelijk worden opgedeeld in 3 delen die elk apart kunnen worden gehuurd. Voor de verschillende sportaccommodaties levert dat het volgende overzicht op:

¹ O.a. : Bouwsteen accommodatieanalyse sportnota Winsum; Mulier instituut *Wat kost sport in de B5?*; onderzoek Gemeente Twenterand; onderzoek Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen.

Accommodatie	totale lasten rek. 2015	baten niet zijnde huur, rek. 2015	per saldo door huur te dekken lasten	Verhuurde uren, per 1/3 zaal	Kosten-dekkende huur per 1/3 zaal
De Wielewaal	€ 288.479	€ 16.141	€ 272.338	6.219	€ 43,79
Appelgaard	€ 232.332	€ -	€ 232.332	6.033	€ 38,51
	€ 520.811	€ 16.141	€ 504.670		
salarislasten fifty fifty verdeeld tussen Wielewaal en Appelgaard					

Tabel 5: berekening kostendekkende huur sporthallen

Voor de buitensportaccommodaties is ook een kostendekkende huur berekend. Omdat in de gemeentelijke administratie de lasten niet gespecificeerd zijn per korfbalvereniging, zijn deze lasten fifty-fifty verdeeld over de beide korfbalverenigingen.

Accommodatie	totale lasten rek. 2015	baten niet zijnde huur	per saldo door huur te dekken lasten	Verhuurde velden	Kosten-dekkende huur per veld, p. j.
voetbalvelden	€ 92.673	€ 2.720	€ 89.953	6	€ 14.992
korfbal, HKC	€ 21.652	€ 924	€ 20.728	2	€ 10.364
Korfbal, Vriendenschaar	€ 21.652	€ 195	€ 21.457	2	€ 10.729

Tabel 6: berekening kostendekkende huur sportvelden

Voor het zwembad is een kostprijs per uur berekend op basis van de werkelijke kosten 2015 en het aantal openingsuren per week.

Accommodatie	totale lasten rek. 2015	baten niet zijnde huur/ instructie/ groepsles	per saldo door huur te dekken lasten p.j.	per saldo door huur te dekken lasten p.w	aantal uren open per week	Kosten-dekkende huur per uur	tarief verenigingen 2015 cf verordening
Zwembad	€ 616.282	€ 14.297	€ 601.985	€ 11.545	62,5	€ 185	94,05

Tabel 7: berekening kostendekkende huur zwembad

De volgende stap is, is om de indirecte subsidie per vereniging te berekenen. Per vereniging is bekend hoeveel uren zij gebruik hebben gemaakt van de sportaccommodaties. Door deze gegevens te combineren met de kostendekkende huurprijs kan worden berekend hoeveel de verenigingen hadden moeten betalen wanneer de gemeente volledig kostendekkend zou verhuren. Door deze gegevens af te zetten tegen de werkelijke betaalde huren door de vereniging wordt duidelijk wat de indirecte subsidie is per vereniging (zie bijlage 2 voor een uitgebreide berekening). Vervolgens is het bedrag van de indirecte subsidie afgezet tegen het aantal leden, zoals dat door de vereniging is opgegeven bij hun aanvraag voor subsidie per jeuglid met als peildatum 1-1-2015.

Ter informatie is ook de in 2015 betaalde huur opgenomen en de contributie voor een jeugdlid.

Indirecte en directe subsidie naar vereniging 2015	aantal		indirecte subsidie	directe subsidie	indirecte subsidie per HG- lid	betaalde huur	contribu- tie jeugd 2015
	aantal leden uit HG	jeugd- leden HG					
onderwijs, bo + vo	nvt	nvt	€ 111.777	nvt	nvt	€ 100.865	
Zaalvoetbal De Wieling			€ 19.904			€ 10.376	
Badminton Network	75	39	€ 13.584	€ 190	€ 181	€ 8.857	€ 120
gemeente, volley en voe	nmb	0	€ 4.900	€ -		€ 2.938	
basketbal rivertrotters	124	66	€ 45.196	€ 320	€ 364	€ 29.417	€ 175
volleybal OKK'70	144	74	€ 25.996	€ -	€ 181	€ 18.391	€ 230
korfbal Vriendenschaar	366	189	€ 38.995	€ 2.060	€ 107	€ 28.220	€ 120
korfbal HKC	331	117	€ 32.042	€ 1.815	€ 97	€ 20.585	€ 120
tafeltennis	36	13	€ 7.167	€ 400	€ 199	€ 5.002	€ 156
gym OKK	967	557	€ -	€ 3.945	€ 0		€ 108
voetbal, VV Hardinxveld	757	364	€ 76.267	€ 1.750	€ 101	€ 16.313	€ 120
ST Welzijn Servanda	nvt	nvt	€ 7.519			€ 4.173	
HGRB	161	123	€ 12.108		€ 75	€ 12.644	€ 108
ZVH	nmb	nmb	€ 9.830	€ -		€ 10.120	
Biesboschzwemmers	nmb	nmb	€ 2.708	€ -		€ 2.834	
Overigen	nvt	nvt	€ 4.741	nvt		€ 4.807	
			€ 412.734	€ 10.480		€ 275.543	

Tabel 8: berekening indirecte subsidies per vereniging

Uit het overzicht blijkt dat de directe subsidies voor sport in het niet vallen bij het totaal van de indirecte subsidie. In absolute bedragen is de indirecte subsidie het hoogst voor het onderwijs (ruim € 111.000) met als goede tweede de voetbalvereniging (€ 76.267). Als de indirecte subsidie per HG-lid wordt bekeken, blijkt dat de indirecte subsidie voor de basketbalvereniging het hoogst is. Deze is zo hoog omdat de basketbalvereniging ook de meeste uren afneemt.

De indirecte subsidie voor de gymnastiekvereniging is nul. Dit komt doordat de vereniging alleen gebruik maakt van het gymnastieklokaal in Boven-Hardinxveld en deze gegevens niet zijn meegenomen in dit onderzoek.

4.3 Overige accommodaties: maatschappelijk vastgoed

Naast de sportaccommodaties heeft de gemeente Hardinxveld-Giessendam nog de volgende accommodaties in bezit die door maatschappelijke instellingen worden gebruikt.

- Bibliotheek:

De bibliotheek heeft twee vestigingen: een hoofdvestiging aan de Pietersweer en een dependance aan de Rembrandtstraat. De lasten voor de gebouwen betreffen een dotatie aan een (onderhouds)voorziening en belastingen. Omdat de gebouwen al volledig zijn afgeschreven, zijn er geen kapitaallasten. De huurinkomsten die de gemeente ontvangt van de bibliotheek zijn voldoende om de kosten te dekken. Er is hier dan op dit moment ook geen sprake van een indirecte subsidie. Kanttekening hierbij is wel dat als er geïnvesteerd of gerenoveerd moet worden in de gebouwen dit tot hogere (kapitaal)lasten leidt. In dat geval is het mogelijk dat de huurinkomsten niet meer voldoende zijn om de lasten te dekken.

- De Keet, Boorstraat
Het verenigingsgebouw “De Keet” wordt gebruikt door de vereniging Mensen voor Mensen. De vereniging betaalde in 2015 een huur van € 5.300. De lasten voor het gebouw zijn uitgaven voor klein onderhoud en een aandeel in de kostenplaats van de binnendienst. Op begrotingsbasis is de huur voldoende om de kosten te dekken, zodat er (op begrotingsbasis) geen sprake is van een indirecte subsidie. In het begroting is geen rekening gehouden met de kosten voor groot onderhoud. In 2015 is hierdoor ook een (incidenteel) nadeel ontstaan omdat onderhoud is uitgevoerd van bijna € 10.000 dat niet was geraamd in de begroting..
- Ducdalf
Het gebouw aan de Scheldestraat wordt gebruikt door de welzijnsstichting Servanda. Servanda betaalde in 2015 hiervoor een huur van € 9.200. De lasten voor dit gebouw waren in 2015 afgerond € 19.200 (begroot 2015; € 20.025). Er is hier zowel op begrotingsbasis als op rekeningbasis sprake van een nadelig resultaat; de huren zijn niet voldoende om de lasten te dekken. De indirecte subsidie voor de gebruikers van het gebouw Ducdalf is circa € 10.000. Om de huren voor Ducdalf kostendekkend te maken, is een verdubbeling van de huur nodig.

Uit bovenstaande blijkt dat er in de categorie “overige accommodaties” op dit moment een wisselend beeld geeft wat betreft de indirecte subsidiëring. De gebouwen van de bibliotheek worden kostendekkend verhuurd, de huur voor De Keet wordt kostendekkend begroot maar in 2015 waren de werkelijke lasten wel hoger dan de baten. De huur voor de Ducdalf tenslotte is structureel te laag om de kosten te dekken.

Een verklaring voor de verschillen in mate van kostendekkendheid, komt omdat de kosten van de accommodaties erg verschillen. De bibliotheek en De Keet hebben geen kapitaallasten (meer), en ook de geraamde onderhoudskosten zijn gering. Hierdoor zijn de totale kosten laag. In die gevallen worden de kosten al gauw gedekt door de huur. Opgemerkt wordt dat het wel of niet kostendekkend zijn, niets hoeft te zeggen of de gevraagde huurprijs marktconform is. Er wordt gewerkt aan een notitie over verhuurbeleid en tarieven van maatschappelijk vastgoed. Deze notitie, de Grondprijzenbrief, wordt naar verwachting voor de zomer 2017 vastgesteld.

5. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden op basis van de in hoofdstuk 4 gepresenteerde gegevens conclusies getrokken. Na overleg met de sportverenigingen is een aanbeveling opgenomen.

5.1 Conclusies

1. Indirecte subsidies voor sportverenigingen fors hoger dan directe subsidies.

Door het niet-kostendekkend verhuren van de sportaccommodaties, is het totaal aan indirecte subsidies in 2015 voor de sportverenigingen ongeveer € 300.000. De directe subsidies aan de sportverenigingen bedragen slechts circa € 10.000.

2. Ook bij maatschappelijk vastgoed is er sprake van indirecte subsidies

Voor de accommodatie De Keet en de Ducdalf waren in 2015 de werkelijke huren te laag om de kosten te dekken. Voor de Keet was in 2015 sprake van een incidenteel nadeel en op begrotingsbasis wordt er uitgegaan van een kostendekkende huur. De huurinkomsten voor de Ducdalf is ook op begrotingsbasis niet voldoende om de lasten te dekken. In het kader van dit onderzoek is echter niet uitgezocht of een verhoging van de huur tot een reële optie behoort.

3. Kostendekkendheid bij binnensportaccommodaties is hoger dan de kostendekkendheid bij de buitensportaccommodaties.

De kostendekkendheid van de buitensportaccommodaties ligt lager dan de kostendekkendheid van de binnensportaccommodaties. De voetbalvelden hebben de laagste kostendekkendheid, te weten 19%. De kostendekkendheid van de sporthallen ligt rond de 46%.

4. Huurlasten het hoogst voor basketbalvereniging.

De basketbalvereniging betaalde in 2015 totaal ruim € 29.000 aan huur voor het gebruik van de beide sporthallen. Als basketbal wordt vergeleken met volleybal, blijkt ook dat ondanks het feit dat de volleybalvereniging meer leden heeft, de basketbalvereniging meer huur betaalt. De voetbalvereniging betaalde voor het gebruik van de voetbalvelden in 2015 totaal ruim € 15.000.

Een mogelijke verklaring voor de relatief hoger huurlasten voor de basketbalvereniging kan zijn omdat de basketbalvereniging een team heeft dat op hoog niveau speelt en veel trainingsuren maakt.

5. Voetbalvereniging ontvangt van de sportverenigingen in absolute bedragen het meest, per HG-lid ontvangt de basketbalvereniging het meest.

Voor de sportverenigingen is de indirecte subsidie voor de voetbalvereniging in absolute bedragen het hoogst (ruim € 76.000). Wordt echter gekeken naar de indirecte subsidie per lid dat woonachtig is in Hardinxveld-Giessendam, dan valt de indirecte subsidie voor voetbal wel mee (€ 101). Per HG-lid is indirecte subsidie voor basketbal het hoogst met € 364.

5.2 Aanbeveling

Uit het voorgaande blijkt dat de indirecte subsidies voor de (sport)accommodaties omvangrijk is. Hierover is overleg geweest de sportvereniging en is vervolgens een aanbeveling opgesteld.

Uit het overleg met de sportverenigingen is naar voren gekomen dat de verenigingen de verschillen in indirecte subsidie en de verschillen in kostendekkendheid van de accommodaties accepteren. De sporten verschillen nu eenmaal op vele aspecten en het niet mogelijk om dit volledig gelijk te trekken. Zo zijn er verschillen in mogelijkheden om zelf inkomsten te genereren (sponsors, kantine), verschillen in het aantal uren dat per team wordt getraind en verschillen in het aantal personen dat tegelijkertijd gebruik maakt van een accommodatie (bijv. een basketbalteam heeft meer ruimte nodig dan een volleybalteam).

Ondanks de verschillen in kosten waarmee de verenigingen worden geconfronteerd, zijn de verenigingen in staat de contributie voor een jeugdlid op een min of meer vergelijkbaar niveau te hebben van € 110 - € 120 per jaar.

De sportverenigingen hebben aangegeven mee te willen denken over mogelijkheden om kosten te besparen. Als dit kan worden gerealiseerd, is dit gunstig voor de kostendekkendheid. Aanbevolen wordt dan ook dit samen met een afvaardiging van de sportverenigingen te onderzoeken. Na de zomervakantie zal deze aanbeveling samen met de sportverenigingen worden uitgewerkt.

Literatuur

Eiffel (2015). *Sportaccommodaties – Tarieven en subsidies Gemeente Twenterand*.

Grontmij (2012). *Presentatie Bouwsteen accommodatieanalyse sportnota Winsum*.

Gemeentelijke rekenkamer Nijmegen (2015). *Sport, geld en de stad. Financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente*,

Hoekman, R. & D. Romijn (2011). *Een veld voor de helft: over sociale tarieven en subsidies; Een tarieven- en subsidievergelijking vanuit perspectief voor Brabant Stad, in opdracht van gemeenten Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Tilburg en Breda*. 's-Hertogenbosch: Mulier Instituut.

K+V Organisatieadvies (2011). *Rekenkameronderzoek Indirecte en verborgen subsidies in de gemeente Huizen*.

Romijn, D. & R. Hoekman (2014). *Wat kost sport in de B5?; Een intergemeentelijke vergelijking van tarieven sportaccommodaties en sportbegrotingen in de vijf grootste Brabantse gemeenten (B5)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Bijlage 1 Overzicht subsidieverlening 2015				
Beleidssterrein	Subsidieaanvrager	Subsidie verleend 2014	Subsidie aangevraagd 2015	Advies subsidieverlening 2015
Verkeerseducatie	Veilig verkeer Nederland	€ 450	€ 2.450	€ 450
Schoolbegeleiding dienst	Schoolbestuur PCPO TriVia	Ichthus: € 4.628,48 Rehoboth: € 7.015,04	Ichthus: € 9.700 Rehoboth: € 12.884	Ichthus: € 4.393 Rehoboth: € 6.978
	Schoolbestuur GPOWN	Zevenster: € 2.260,00	Zevenster: € 2.133	Zevenster: € 2.133
	Schoolbestuur Vereniging School met de Bijbel	Regenboog: € 4.303,04	Regenboog: € 4.122	Regenboog: € 4.122
	Schoolbestuur Vereniging 'Een School met de Bijbel'	Kon. Wilhelminaschool: € 7.955,20	Kon. Wilhelminaschool: € 7.955,20	Kon. Wilhelminaschool: € 7.557
	Schoolbestuur Stichting OVO	Merwedeschool: € 2.874,72 Driemaster: € 4.917,76	Merwedeschool: € 2.857 Driemaster: € 5.062	Merwedeschool: € 2.802 Driemaster: € 5.080
Bibliotheekwerk	Stichting Bibliotheeknetwerk ZHZ	€ 365.769	€ 365.769	€ 365.769
	Jongereninformatiepunt bieb-deel	€ 5.280	€ 5.280	€ 5.280
Vormings- en ontwikkelingsbeleid	Kunstencentrum TOON	€ 0	€ 0	€ 0
	Volksuniversiteit	€ 450	€ 450	€ 450
Sport	Voetbalvereniging Hardinxveld	0	9.000	€ 1.750
	Volleybalvereniging O.K.K.	0	0 (geen subsidieaanvraag)	0
	Basketbalvereniging River Trotters	€ 310	€ 1.500	€ 320
	Tafeltennisvereniging Drivers	€ 415	€ 1.500	€ 400
	Reddingsbrigade	€ 1.410	€ 1.400	€ 940
	Gymnastiekvereniging O.K.K.	€ 3.800	€ 15.000	€ 3.945
	Badminton Network	€ 170	€ 600	€ 190
	Korfbalvereniging HKC	€ 1.825	€ 1.815	€ 1.815
	Korfbalvereniging Vriendenschaar	€ 2.060	€ 2.160	€ 2.060
	Zwemvereniging H-G	€ 0	0 (geen subsidieaanvraag)	€ 0
	Tennisvereniging LTC de Merwede	€ 260	€ 1.780	€ 145
	Kunst	Muziekvereniging EMS	€ 6.440	€ 6.590
Plektrum melodisten		€ 380	€ 500	€ 380
Streekmannenkoor Asaf		€ 430	€ 430	€ 430
Christelijke Oratorium Vereniging (COV) Laudate (voorheen Ned. Herv. Gemengd koor)		€ 430	0 (geen subsidieaanvraag)	0
Jeugdkoor op weg		€ 430	€ 430	€ 430

	Subsidieaanvrager	Subsidie verleend 2014	Subsidie aangevraagd 2015	Advies subsidieverlening 2015	
	Zangkoor Canticum Amoricum	Afgewezen	Geen subsidieaanvraag	0	
	Stichting Volkskerstzang	0	Gestopt per 2014	0	
	Vereniging Zang Veredelt	€ 430	€ 430	€ 430	
Maatschappelijke dienstverlening	Stichting diaconaal werk	€ 20.015	€ 24.115	€ 20.015	
	Vereniging De Zonnebloem	€ 440	€ 1.000	€ 440	
	AOW-vereniging mensen voor mensen	€ 5.100	€ 8.000	€ 5.100	
	EHBO vereniging Hardinxveld	€ 300	€ 400	€ 300	
	EHBO vereniging Giessendam	€ 290	€ 300	€ 290	
	ANBO	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	
	PCOB	€ 5.593	€ 5.645	€ 5.593	
	Alzheimercafé	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	
	Ned. patiënten vereniging afdeling Hardinxveld-Giessendam	€ 825	€ 825	€ 825	
	Oudheidkunde en musea	De Koperen Knop	€ 3.600	€ 3.600	€ 3.600
		Simav	€ 5.990	€ 5.990	€ 5.990
Openluchtrecreatie	VVV	€ 4.290	€ 4.290	€ 4.290	
	Oranjetrouw	€ 4.330	€ 15.000	€ 4.330	
Cultuurbeleid/media	Merwederadio	€ 8.873	€ 8.954	€ 8.873	
Vluchtelingenwerk	St. Vluchtelingenwerk	€ 14.544	€ 17.045	€ 17.045	
Huishoudelijke Verzorging/WMO	MEE ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg	€ 16.095	€ 16.578	€ 16.095	
	WMO-platform	€ 6.300	€ 6.300	€ 6.300	
Sociaal cultureel werk	St. Scouting Lutine-Zilvermeeuwen	€ 580	€ 765	€ 640	
	Servanda (IGO/SKEW)	€ 571.500	€ 571.500	€ 571.500	
Jeugd	Verslavingspreventie st. Voorkom	€ 3.680	€ 10.800	€ 3.680	
	Sinterklaasintocht	€ 500	€ 500	€ 500	
	Natuurspeeltuin 't Weitje	€ 5.000	€ 7.000	€ 5.000	
Peuterspeelzaalwerk	Stichting Chr. peuterspeelzaal	€ 71.475	€ 112.459	€ 85.625	
	Stichting peuterspeelzalen	€ 102.700	€ 119.750	€ 102.700	
Volksgezondheid	Stichting Slachtofferhulp ZHZ	€ 3.650,70	€ 3.881	€ 3.658	
	Rivas: Jeugdgezondheidszorg 0-4 maatwerk	€ 24.317	€ 23.769	€ 23.769	

	Subsidieaanvrager	Subsidie verleend 2014	Subsidie aangevraagd 2015	Advies subsidieverlening 2015
	Rivas: Algemeen maatschappelijk werk	€ 119.020	€ 126.855	€ 120.264
	Rivas: Schoolmaatschappelijk werk	€ 60.340	€ 62.671	€ 60.340
	Rivas: Crisisdienst Acta	€ 3.808	€ 2.302	€ 3.808
Nieuwe aanvragen in 2014	ReSet	0	€ 23.476	0 (afwijzen)
	G-team voetbalvereniging Unitas	€ 1.075	€ 2.150	€ 1.075
	SPARK	X	€ 22.149	0 (afwijzen)
	Opvoedbureau	X	€ 10.334	0 (afwijzen)
	Totaal	€ 1.495.923,90	€ 1.676.920,20	€ 1.514.334,00

Bijlage 2 Berekeningen indirecte subsidie

De Wielewaal	aantal gehuurde uren 2015	uren omgerekend naar 1/3 hal	betaalde huur 2015 SAP
onderwijs		1.910	€ 36.405
Zaalvoetbal De Wieling	231	692	€ 10.376
Badminton Network	283	513	€ 8.857
gemeente, volley en voetbal	91	179	€ 2.938
basketbal rivertrotters	804	1.246	€ 20.842
volleybal OKK'70	262	311	€ 5.194
korfbal Vriendenschaar	192	460	€ 8.783
korfbal HKC	92	255	€ 4.394
zaalvoetbal Ridders	5	15	€ 207
vrijetijdsvolley	30	30	€ 526
combi HKC/Vriendenschaar		167	€ 2.883
VV Hardinxveld	20	60	€ 1.000
Muziek EMS		62	€ 1.106
ST Welzijn Servanda	89	267	€ 4.173
Overigen		55	€ 1.041
overige verrekeningen			€ 1.375
totaal Wielewaal	1.988	6.219	€ 110.101
Appelgaard	aantal gehuurde uren 2015	uren omgerekend naar 1/3 hal	betaalde huur 2015 SAP
onderwijs, basis		380	€ 6.600
onderwijs, voortgezet		2.970	€ 57.861
vrijetijdsvolley	10	10	€ 182
tafeltennis	316	316	€ 5.002
basketbal rivertrotters	418	521	€ 8.575
korfbal Vriendenschaar	273	571	€ 10.911
korfbal HKC	161	444	€ 7.665
rover trimgroep, voetbal	17	17	€ 281
volleybal OKK		799	€ 13.197
overige		5	€ 90
totaal Appelgaard	1.195	6.033	€ 110.363

Sportvelden		tarief 2015 per veld per jaar	aantal gehuurde velden 2015	huurbaten SAP
VV Hardinxveld		2.598	6	€ 15.313
Korfbal Vriendenschaar		3.542	2	€ 7.084
Korfbal HKC		3.542	2	€ 7.084
				€ 29.481

Bijlage 3 Overzicht aanwezige sportverenigingen

Bijeenkomst 19 december 2016:

Korfbalvereniging HKC

Wandelsportvereniging De Gondeliers

Hardinxveld-Giessendamse Reddingsbrigade (HRGB)

IJclub De Putten

Schietsportvereniging Prins Hendrik

Watersportvereniging De Snap

Bijeenkomst 19 april 2017

Basketbalvereniging River Trotters

Volleybalvereniging OKK '70

Korfbalvereniging Vriendenschaar

Zwemvereniging Hardinxveld-Giessendam

Gymnastiekvereniging OKK

Afgemeld: voetbalvereniging VV Hardinxveld en badmintonvereniging Network